

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/95/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3819203548
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:3819203548.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, vo veci starostlivosti súdu o maloletú L. X., nar. XX.XX.XXXX, t.č. bytom u navrhovateľky, v konaní zastúpenú procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, dieťa rodičov: matky Ing. L. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Garom, so sídlom Štefánikova 14, Bratislava, a otca nebohého Ing. Y. X., zomr. XX.XX.XXXX, o návrhu navrhovateľky I. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y., časť L. K., Y. XXX/XX na zverenie maloletého dieťaťa do jej náhradnej osobnej starostlivosti, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 9. júna 2020, č.k. 15P/15/2020-498, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie zveril maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky I. A. počnúc dňom 17.07.2020 s tým, že stará matka je oprávnená a povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú L. v rovnakom rozsahu ako by ju vykonávali rodičia, zastupovať maloletú a spravovať jej majetok môže len v bežných veciach. Zároveň súd uložil matke maloletej povinnosť platiť na výživu maloletej L. sumu 150 eur mesačne vždy do 20. dňa mesiaca vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil aplikáciou ust. § 45, § 62, § 75, § 76, § 81 Zákona o rodine, vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že návrh navrhovateľky zo dňa 20.08.2019 bol podaný dôvodne. Stará matka dieťaťa zo strany matky (navrhovateľka) sa domáhala zverenia mal. vnučky do jej náhradnej osobnej starostlivosti z dôvodu, že matka dieťaťa trpí silnými depresiami, nadmerne požíva alkohol a nezabezpečuje dieťaťu riadnu starostlivosť. Po začatí konania uznesením Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 6PPOm/1/2020-13 zo dňa 17.07.2020 bola maloletá neodkladným opatrením dočasne zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky a matke bola uložená povinnosť platiť na dieťa výživné. Uznesením č. k. 11CoPno/4/2020 zo dňa 15.12.2020 Krajský súd v Trnave nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil rozsah styku matky s maloletou.

3. Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním preukázané, že situácia na strane matky vykazuje vysokú mieru ohrozenia maloletej, stresové situácie matka rieši požívaním alkoholu, čoho spúšťačom bol zrejme sled náročných negatívnych životných udalostí a nedostatočná podpora blízkeho okolia. Javilo sa, že matka si sama včas uvedomila možné dôsledky a začala pracovať na stabilizácii svojho stavu (začala navštevovať psychiatra, presťahovala sa bližšie k súčasnému dočasnému bývaniu dieťaťa, hľadá si prácu), zápasí však s nedostatkom trpezlivosti, nie je schopná pokračovať v začatom procese.

Je síce v záujme dieťaťa, aby vyrastalo v rodinnom prostredí a to predovšetkým svojich rodičov, resp. svojho rodiča, pričom materiálne podmienky na starostlivosť o dieťa matka je schopná vytvoriť, medzi dieťaťom a matkou je preukázateľne vytvorená aj citová väzba. Matka poukázala na to, že sa zúčastňuje pravidelne vyšetrení v Centre pre liečbu drogových závislostí, ktoré preukazujú, že matka abstínuje, o čom má svedčiť aj preukaz o zaznamenaní účasti na kontrolných vyšetreniach v centre a záverečná lekárska správa, podľa ktorých sa od júla do septembra minulého roka približne týždenne podrobila monitoringu svojho zdravotného stavu zameraného na vylúčenie/potvrdenie prejavov závislosti od alkoholu. Podľa správy z 28. septembra výsledky laboratórnych vyšetrení svedčia o kontinuálnej abstinencii od alkoholu, neboli preukázané klinické príznaky, ktoré by spĺňali kritériá závislosti od alkoholu u matky. Súd konštatoval, že závislosť matky od alkoholu preukázaná nebola, matka však preukázateľne nevláda záťažové psychické situácie (ako tomu bolo napr. po pojednávaní v konaní o veci samej ukončenom vyhlásením konečného rozhodnutia alebo návštevou dieťaťa v januári t. r.) a pokiaľ sa nepodrobí terapii u psychiatra a neprijme odbornú pomoc, nemožno zvažovať vrátenie maloletej do jej starostlivosti. Prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí je záujem dieťaťa. V predmetnom prípade matka svojimi excesmi a nepredvídateľným správaním môže ohroziť zdravie dieťaťa a preto, kým matka nepreukáže, že je schopná zvládať zložité životné situácie, je návrh na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti dôvodný. Závery súkromného znaleckého posudku predloženého matkou súd za stavu preukázaného v období od júla minulého roka nebolo možné akceptovať. Súdu bolo štetreniami výchovného prostredia a pohovormi s maloletou preukázané, že maloletá má aj s navrhovateľkou vytvorený pozitívny citový vzťah, navrhovateľka má vytvorené podmienky na starostlivosť o maloletú a je schopná sa o dieťa postarať a preto súd jej návrhu vyhovel.

4. Zároveň súd postupom podľa § 81 ods. 1 Zákona o rodine upravil aj rozsah vyživovacej povinnosti matky k maloletej, pričom prihliadol na odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery matky ako povinného rodiča. Matka do marca 2020 bola zamestnaná s príjmom cca 700 eur mesačne, v období mesiacov august až október 2020 vrátane vykázala príjem 480 eur mesačne, pracovný pomer bol ukončený v skúšobnej dobe zo strany zamestnávateľa. Následne poberala dávku v nezamestnanosti a to v decembri 2020 v sume 817,80 eur, vo februári 2021 v sume 589,50 eur. Maloletá je podľa vyjadrenia navrhovateľky zdravá, má bežné výdavky v sume 100 eur mesačne, k tomu platí škôlku vrátane stravného sumou 50 eur mesačne. Výšku vyživovacej povinnosti súd preto matke určil s prihliadnutím na zistené zárodkové pomery matky, ako aj na vek a základné potreby maloletej v znení návrhu navrhovateľky. Pri súdom určenej sume 150 eur mesačne spolu so sirotským a prídavkom na dieťa tak dokáže navrhovateľka pokryť výdavky na starostlivosť o maloletú. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku.

5. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka v celom rozsahu majúc za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Súd náležite nezistil, či je matka schopná zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú a či je teda v záujme maloletej, aby osobnú starostlivosť o ňu zabezpečovala tretia osoba. Stará matka svoj návrh opierala predovšetkým o tvrdenie, že matka je alkoholička a nedokáže sa postarať o maloletú Viktoriu, s ktorou argumentáciou matka nesúhlasí. To, že nie je alkoholička dostatočne preukázala počas konania (predovšetkým na základe pravidelného sledovania matky v Centre pre liečbu drogových závislostí, Hraničná 2, Bratislava, kde bol matke periodicky klinicky medicínsky a laboratórne monitorovaný jej stav, pričom výsledky všetkých testov preukazujú kontinuálnu abstinenciu od alkoholu) a i sám súd skonštatoval, že závislosť matky od alkoholu preukázaná nebola. Matka sa dobrovoľne podrobila dychovej skúške, ktorú vykonávala stará matka počas každého jej stretnutia s maloletou a vždy bol výsledok negatívny. Tieto dychové skúšky matka vykonáva z vlastnej iniciatívy aj v súčasnosti, aby stará matka nemala dôvod, pre ktorý by jej styk s maloletou odoprela. Matka si sama na to zakúpila prístroj a prítomnosť alkoholu v tele si meria denne, nakoľko sa s maloletou denne stretáva. O vykonaných dychových skúškach si vyhotovuje videozáznamy, ktorými vie preukázať vždy negatívne výsledky na prítomnosť alkoholu. Záver, že matka preukázateľne nevláda záťažové psychické situácie a pokiaľ sa nepodrobí terapii o psychiatra a neprijme odbornú pomoc, nemožno zvažovať vrátenie maloletej do jej osobnej starostlivosti, považuje matka za absolútne nesprávny a nereflektujúci skutočný stav vecí. Matka vyhľadala odbornú pomoc psychiatra už dňa 24.02.2021, o čom bol súd prvej inštancie informovaný, predložila lekársku správu o podrobení sa psychiatrickému vyšetreniu, z ktorej okrem iného vyplýva, že sa má dostaviť na kontrolu o mesiac. Lekárske správy z psychiatrických vyšetrení matka vždy súdu predkladala a do dnešného dňa sa pravidelným kontrolám ošetrujúcej psychiatricky

podrobuj. Ešte počas konania preukázala, že nie je závislá od alkoholu a má záujem na reparácii aktuálneho stavu, ktoré rieši okrem iného aj tým, že sa podrobuj terapii u psychiatra. Súd jej iniciatívu nijako nevzal v úvahu. Matka sa navyše rozhodla presťahovať zo Šamorína do Prievidze z dôvodu, že takýmto spôsobom môže byť s maloletou častejšie, nakoľko dochádzanie za ňou viac ako 180 km bolo aj v dôsledku pandémie komplikované. Aktuálne sa s maloletou stretáva denne a to bez prítomnosti starej matky. Matka príde ráno pre maloletú okolo 10.00 hod. do stánku, v ktorom predáva stará matka a následne okolo 19.00 - 20.00 hod. maloletú odovzdá starej matke. Matka s dcérou realizuje rôzne výlety po okolí, chodia sa kúpať a pod. Matka sa aktívne o maloletú zaujíma a jej prioritným záujmom, aby dieťa vyrastalo v rodinnom prostredí. Je teda podľa názoru matky preukázané, že matka nielen teraz, ale aj z dlhodobého hľadiska plní všetky súdom kladené podmienky a snaží sa o to, aby jej dcéra bola ponechaná v osobnej starostlivosti. Z množstva krokov, ktoré vykonala z vlastnej iniciatívy, vyplýva jej úprimný záujem o výchovu a starostlivosť svojej dcéry. Súd podľa názoru matky neprihliadal na najlepší záujem dieťaťa. Z psychologického vyšetrenia maloletej zo dňa 19.11.2019 vyplýva, že dieťa po traume z násilného odlúčenia od matky trpí separačnou úzkosťou a začalo sa v noci pomočovať. Zo správy Úradu práce bolo preukázané, že medzi matkou a maloletou je vytvorená pozitívna citová väzba. Matka v tejto súvislosti poukazuje na judikatúru ESLP, v ktorej sa akcentuje povinnosť štátu chrániť rodinné vzťahy a ich subjekty s tým, že odňatie dieťaťa z biologickej rodiny by malo byť prostriedkom ultima ratio. Ochrana biologickej rodiny predstavuje primárne hľadisko, ktoré majú justičné orgány pri hodnotení najlepšieho záujmu vždy brať do úvahy. Odobratie dieťaťa má byť posledné možné riešenie, ktoré má byť dočasné a jeho hlavným cieľom je zásadne a jedine spojenie biologického rodiča s dieťaťom, k čomu musia smerovať aj všetky vykonané opatrenia. V danom prípade súd neaplikoval odňatie dieťaťa od biologického rodiča ako možnosť ultima ratio, ale pristúpil k odňatiu okamžite. Matka počas celého konania preukázala, že sa snaží o reparáciu vzniknutej situácie, tiež preukázala, že nie je alkoholičkou, za ktorú ju navrhovateľka neustále označovala, a tiež že sa podrobuj psychiatrickým konzultáciám, hľadá si prácu a má záujem s maloletou tráviť čo možno najviac času, na znak čoho sa presťahovala zo Šamorína do Prievidze. Matka priznáva, že urobila chyby, z ktorých sa však poučila a nevidí dôvod na to, aby bola za to doslova trestaná. Matka pritom poukazuje na to, že je jediným žijúcim biologickým rodičom dieťaťa, na ktorého je maloletá extrémne naviazaná a je potrebné preto tento vzťah rozvíjať a posilňovať a nie potláčať a pretŕhať. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrh navrhovateľky zamietol. K odvolaniu doložila dve správy z psychiatrického vyšetrenia a to zo dňa 04.06. a 16.07.2021, ktorými preukazuj tvrdenia uvádzané v odvolaní.

6. V priebehu odvolacieho konania matka doplnila svoje odvolanie a oznámila súdu, že sa zamestnala a doložila pracovnú zmluvu zo dňa 01.08.2021 od zamestnávateľa Q. P., a.s., kde je na pracovnej pozícii servírka. Uviedla, že naďalej navštevuj psychiatrickú ambulanciu MUDr. J. L., na preukázanie čoho predložila lekársku správu z vyšetrenia a to z 13.08.2021. Uviedla, že počas celého leta sa svedomito stará o maloletú Viktoriu, s ktorou trávi prevažnú časť týždňa, maloletá je s matkou šťastná a sama sa týchto stretnutí dožaduj. Matka má maloletú nielen počas dňa, ale aj prespáva u nej, pričom tak ako doposiaľ sa pred prevzatím maloletej aj po odovzdaní maloletej starej matke dobrovoľne podrobuj dychovej skúške. Všetky tieto kroky matky preukazuj len jediné a to, že svoju dcéru matka miluj a chce jej byť matkou v pravom slova zmysle.

7. Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu považovala napadnuté rozhodnutie za správne, podľa nej sa situácia nezmenila, matka maloletej naďalej požíva alkoholické nápoje do takej miery, že nemá pojem o sebe a nemá záujem o dieťa. Zamestnala sa na tri týždne v hoteli, kde bez vysvetlenia ukončila pracovný pomer, problémom je naďalej nadmerné požívanie alkoholu. Od 24.08.2021 sa nekontaktuj a nestretáva s maloletou aj napriek tomu, že jej je to umožnené. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako správny.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny.

9. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý v danom prípade nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol o návrhu starej matky na zverenie maloletej

Viktórie do jej náhradnej osobnej starostlivosti vecne správne, keď vzhľadom na to, že matka nezvláda starať sa o dieťa, zveril maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky a súčasne určil matke povinnosť platiť na dieťa výživné v sume 150 eur mesačne.

10. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, matkou podaného odvolania ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav veci, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, pričom svoje rozhodnutie náležite, logicky aj presvedčivo zdôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku a nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť, keď matka ani v odvolaní neuviedla žiadne také relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu odvolaním napadnutého rozsudku. Na zdôraznenie správnosti tohto rozhodnutia k odvolacím námietkam matky súd dopĺňa nasledovné:

11. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

12. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

13. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

14. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

15. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa.

16. Podľa § 44 ods. 1 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

17. Podľa § 45 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti.

18. Rodičovské práva a povinnosti ako komplex troch základných zložiek „rodičovskej moci“ - právo dieťa vychovávať, zastupovať ho a právo spravovať jeho veci a majetok - patria rodičom od narodenia do plnoletosti dieťaťa. Patria osobám, ktoré sú podľa zákona považované za rodičov, teda žene, ktorá dieťa porodila - matke a mužovi, ktorému svedčí domnienka otcovstva - otcovi. V prípade ak jeden z rodičov nežije, je na výkon rodičovských práv a povinností oprávnený a povinný v celom rozsahu druhý rodič sám. Pokiaľ by ani on nemohol práva a povinnosti rodiča vykonávať, je potrebné prijať náhradné opatrenia, akým je aj zverenie dieťaťa do niektorej z foriem náhradnej starostlivosti (§ 44 a nasl. Zákona o rodine).

19. Náhradná starostlivosť nemá nahrádzať výchovu dieťaťa, ale osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípade, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Znakmi náhradnej starostlivosti sú jej nevyhnutnosť a dočasnosť. Náhradnú starostlivosť môže súd nariadiť až vtedy, keď ohrozenie riadnej výchovy dieťaťa nekvalitou jeho života preváži nad jeho záujmom podporovať biologické väzby a rodinný život. Zároveň je zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti len dočasné opatrenie, ktoré súd zruší, akonáhle odpadnú prekážky pre obnovenie spoločného života detí s rodičmi. Neschopnosť rodičov zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa potom môže spočívať v objektívnych alebo subjektívnych okolnostiach, napr. ak rodičia starostlivosť o dieťa zanedbávajú, čo sa vyznačuje nedostatkom ich starostlivosti, spôsobujúcim závažné ohrozenie vývoja dieťaťa alebo nebezpečenstva pre dieťa, zlyhanie pri zabezpečení telesných potrieb dieťaťa - výživy, ošatenia, ubytovania, zdravotnej starostlivosti, citové zanedbávanie a pod.

20. Jednou z foriem náhradnej starostlivosti, je náhradná osobná starostlivosť inej fyzickej osoby ako rodiča. Základnou podmienkou pre zverenie mal. dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je potreba chrániť záujem maloletého dieťaťa a subsidiárne v zmysle § 44 Zákona o rodine sú týmito podmienkami aj skutočnosť, že rodičia nezabezpečujú, alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o mal. dieťa. Naplnené musia byť vždy všetky uvedené predpoklady pre odňatie dieťaťa zo starostlivosti jeho rodičov. Právnym následkom nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti je, že sa rodičia nemôžu o svoje dieťa osobne starať a túto starostlivosť zabezpečuje osoba, ktorej bolo dieťa rozhodnutím zverené, avšak len do času, kým si rodič na svojej strane nevytvorí alebo neobnoví podmienky pre prevzatie osobnej starostlivosti o dieťa. Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa totiž majú vždy v prvom rade jeho rodičia. Obsahom ich práva vychovávať dieťa je v prvom rade právo, a súčasne aj povinnosť, chrániť záujem dieťa, tiež riadiť a usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad, právo mať dieťa u seba, resp. určiť miesto jeho pobytu a právo osobne sa o neho starať. Kým rodič má právo výchovy dieťaťa, osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej starostlivosti, má iba právo (a povinnosť) osobnej starostlivosti o dieťa, čo je užší pojem ako výchova.

21 Z obsahu spisu vyplýva, že maloletá Viktória má už len jedného z rodičov a to matku, nakoľko otec dieťaťa krátko po narodení maloletej zomrel. Po niekoľkých mesiacoch sa matka spolu s maloletou presťahovala k svojej matke do Y., odkiaľ bola nútená sa v dôsledku nezhôd vysťahovať v decembri 2018 a do augusta 2019 bola s dieťaťom v podnájme. Stará matka zo strany matky podala dňa 20.08.2019 na súde návrh na zverenie maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti z dôvodu, že matka dieťaťa, ktorá v čase podania návrhu už bývala u nej, začala trpieť depresiami a nadmerne požívať alkohol, viacero známych matku videlo pod vplyvom alkoholu, pričom v takom stave zvykne byť agresívna. Navrhovateľka jej začala pomáhať so starostlivosťou o dieťa a následne sa k nej matka s dieťaťom nastahovala. Matka maloletej v konaní potvrdila požívanie alkoholu, považuje to za chybu a navštívila psychiatra, uviedla, že k navrhovateľke sa presťahovala na jej naliehanie, mala s ňou však konflikty. Podľa správy psychiatra zo dňa 16.09.2019 sa u matky prejavila reakcia na stres a adaptačná porucha, nebola zistená závislosť od alkoholu, prejavilo sa pitie v rámci úzkosti, je podchytené liečbou a abstinenciou. Zo súkromného znaleckého posudku znalca z odboru psychológia PhDr. Dušana Selka, Csc. zo dňa 04.07.2020, ktorý matka súdu predložila vyplýva, že matka maloletej prekonala problematický a náročný vývoj, za ostatný polrok našla zázemie, určitú stabilitu a perspektívu pre dieťa aj pre seba, nebola zistená závažná duševná porucha, avšak vzhľadom k rodinnej anamnéze je riziková z hľadiska možného vytvorenia závislosti na alkohole, má však motiváciu a dôvody, prečo abstinovať. Situáciu z obdobia leto - jeseň 2019 možno podľa názoru tohto znalca posudzovať ako exces v náročnej životnej situácii, kedy nemala vybudovanú dostatočnú podpornú sieť sociálnej opory zo strany svojej rodiny aj rodiny nebohého partnera. Pri dostatočnej sociálnej podpore starej matky zo strany otca a prostredia, v ktorom sa pohybuje (pozn. súdu v tom čase matka bývala u svojich svokrovcov v Q.) a pri pravidelných návštevách a kontrolách v Centre pre liečbu závislostí, sú podľa znalca reálne predpoklady, že nedôjde k recidíve, ktorá by mohla narušiť jej vzťah s dcérou a okolím. Procesný opatrovník v správe zo šetrenia výchovného prostredia zo dňa 25.11.2019 u matky uviedol, že matka s maloletou žije v spoločnej domácnosti so starými rodičmi zo strany otca, maloletá je silne naviazaná na matku a bojí sa, aby ju matka nezaviezla opäť k navrhovateľke, dočasné odlúčenie od matky maloletú veľmi poznačilo. Podľa názoru kolízneho opatrovníka matka sa dokáže o maloletú riadne postarať a je v záujme maloletej, aby bola vychovávaná matkou.

22. Za vyššie opísanej situácie súd prvej inštancie vydal vo veci dňa 06.07.2020 rozsudok (v poradí prvý) pod. sp. zn. 15P/15/2020-168, ktorým zamietol návrh navrhovateľky na zverenie maloletej do jej

osobnej starostlivosti z dôvodu, že matka v súčasnosti riadne zabezpečuje starostlivosť o dieťa a niet dôvodu na jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti. Súd konštatoval, že v dôsledku náročných negatívnych životných udalostí a nedostatočnej podpory blízkeho okolia došlo síce na strane matky k excesu v jej správaní, sama si však včas uvedomila možné dôsledky a v súčasnosti pracuje na stabilizácii životných hodnôt, medzi ktoré preukázateľne patrí aj výchova a starostlivosť o svoje dieťa, pričom v záujme dieťaťa je, aby vyrastalo v rodinnom prostredí, predovšetkým svojich rodičov. Proti tomuto (prvému) rozsudku sa odvolal kolízny opatrovník z dôvodu, že krátko po jeho vyhlásení došlo v rodine k veľkému zvratu, dňa 11.07.2020 stará matka maloletej z otcovej strany telefonicky kontaktovala pohotovostnú linku oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (SPODaSK), uviedla, že jej nevesta bola opitá, agresívna a mala obavy, že sa matka maloletej zbláznila, musela zasahovať polícia. Matka následne v podnapitom stave spolu s maloletou odišla z domácnosti starej matky k susedom, kde pobudla do pondelka v spoločnosti dospelých ľudí, ktorí dohliadali na bezpečnosť maloletej L.. Matka si podľa udania susedov prenajala byt v L., kde sa chce s maloletou presťahovať. Kolízny opatrovník sa pokúšal matku kontaktovať, ale márne, nebola zastihnuteľná a z telefonického kontaktu s navrhovateľkou vyplynulo, že jej dcéra je už niekoľko dní pod vplyvom alkoholu, o čom informovala i políciu a žiadala preveriť, či je vnučka v poriadku. Matka bola opakovane vyzývaná na sprístupnenie adresy ale márne, napokon sa však dňa 15.07.2020 dostavila na políciu, aby ukázala, že maloletá je v poriadku, pričom ale opäť bola značne v podnapitom stave, prezentovala, že má zakúpenú letenku a do 3 dní spolu s maloletou odíde do zahraničia. Bolo dohodnuté, že susedka sa o maloletú na noc postará a ráno príde spolu s matkou na úrad, čo sa aj stalo. Dostavili sa aj s matkiným známym pánom L. D., matka bola rozrušená, bol z nej cítiť alkohol, svoj problém odmietla riešiť a z úradu odišla s vyhlásením, že maloletú nikomu nedá. Na základe vyššie uvedeného ÚPSVaR Dunajská Streda zhodnotil situáciu ako s vysokou mierou ohrozenia maloletého dieťaťa zo strany matky a mal za to, že napriek tomu, že medzi matkou a dieťaťom je silná citová väzba, bola maloletá v ohrození a bolo nutné zabrániť matke prípadnému vycestovaniu s dieťaťom do zahraničia. Z uvedených dôvodov aj dňa 17.07.2020 Okresný súd Dunajská Streda vydal uznesenie č.k. 6PPom/1/2020, ktorým dočasne zveril maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky I. A.. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam Krajský súd v Trnave v odvolacom konaní vyššie označený (prvý) rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 06.07.2020 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie majúci za to, že rozhodnutie súdu bolo minimálne predčasné, založené na nedostatočne zistenom stave veci, čomu nasvedčuje výrazná zmena správania matky, ktorá nastala iba niekoľko dní po vyhlásení rozsudku.

23. Po vrátení veci súd prvej inštancie doplnil dokazovanie a zistil, že sú tu dôvody pre zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, pretože matka nie je schopná v súčasnosti sa o dieťa riadne postarať. S uvedeným záverom sa stotožňuje aj odvolací súd.

24. Matka v odvolaní namietala, že u nej nebol preukázaný alkoholizmus, pričom sa odvoláva najmä na lekársku správu Centra pre liečbu drogových závislostí, ktorá bola doložená do spisu. Odvolací súd k tomuto uvádza, že v konaní síce bol predložený dôkaz - správa Centra pre liečbu drogových závislostí zo dňa 28.09.2020, ktoré matka navštevuje, v zmysle ktorého odborné vyšetrenia nepreukázali prítomnosť klinických príznakov, ktoré by spĺňali kritériá závislosti od alkoholu u matky s tým, že v čase od 21.07.2020 do 28.09.2020 bola matka v centre periodicky klinicky medicínsky a laboratórne monitorovaná, pričom výsledky svedčia o kontinuálnej abstinencii od alkoholu v tomto časovom období. Treba si však uvedomiť, že ide o dôkaz týkajúci sa iba krátkeho časového úseku, zatiaľ čo v spise je obsiahnuté množstvo ďalších dôkazov, z ktorých sa v rôznych scenároch objavujú epizódy s požitím alkoholu matkou (ktoré boli riešené buď kolíznym opatrovníkom, prípadne políciou), a ktorými bolo dostatočne preukázané, že matka problémy s alkoholom nepochybne má. Z úradného záznamu ÚPSVaR Topoľčany zo dňa 04.09.2019 napríklad vyplýva, že polícia zasahovala na adrese Q. XX (kde sa v tom čase nachádzala matka u svojho brata spolu s maloletou L.) , pričom príbuzní cestou starej matky kontaktovali políciu z dôvodu, že matka asi tri dni bola pod vplyvom alkoholu, čo zistili aj príslušníci polície, keď matka javila známky požitia alkoholu, chvíľami bola agresívna, rozprávala nezrozumiteľne...pracovníci OSPODaSK našli matku spať nahú v posteli, dieťa bolo tiež nahé, hralo sa mobilom, v izbe bol neporiadok, na podlahe mláka...matka po zobudení nezrozumiteľne bľabotala, nevedela sa orientovať v čase a priestore... Podľa správy psychiatra zo dňa 16.09.2019 sa ako reakcia na stres prejavilo u matky pitie v rámci úzkosti, je však podchytené liečbou a abstinenciou... Obsahom spisu je aj čestné vyhlásenie E. R. (sestry matky maloletej) zo dňa 03.02.2021, v ktorom táto potvrdila, že ona sama bola svedkom toho, ako sa matka maloletej u nej opila a následne nebola schopná sa aj niekoľko dní o svoju dcérku postarať. Svedkyňa poukázala na to, že jej sestra je dobrou matkou, po smrti

otca maloletej však začala vo zvýšenej miere požívať alkohol, nevyhľadala odbornú pomoc a prepadla stavom, kedy ani nevie o sebe. Odvolací súd tiež poukazuje na to, že samotná matka v priebehu konania deklarovala svoje predsavzatie dôsledne abstinovať (čo sa objavuje na viacerých miestach spisového materiálu).

25. Nie je preto pravdivé tvrdenie odvolateľky, že by jej alkoholizmus nebol dokázaný. Aj krátke alkoholické epizódy môžu byť pre maloletú hrozbou. Netreba zabúdať, že matka v čase, kedy je pod vplyvom alkoholu nezabezpečuje náležitý dohľad nad maloletou (kedy môže dôjsť k úrazu dieťaťa a pod.), čiže je priamo ohrozený život či fyzické zdravie dieťaťa, ale zároveň je tiež maloletá ohrozená tým, že je ako svedok vystavovaná situáciám, ktoré sú spôsobilé zanechať ujmu na psychike dieťaťa (dezorientovanosť matky, nevhodné reakcie, agresivita, strata vedomia matky a pod.), čo v konečnom dôsledku môže mať negatívny vplyv na zdravý psychický a fyzický vývin maloletej. Problémy matky s alkoholom a jej psychická nestabilita boli teda potvrdené viacerými dôkazmi a je preto nutné, aby matka dôsledne pristupovala k liečbe svojich problémov, keďže odborná pomoc sa javí aj odvolaciemu súdu ako nevyhnutná, ak má dôjsť k návratu maloletej do starostlivosti matky. Správne preto konštatoval prvoinštančný súd, že matka nezvláda záťažové psychické situácie a pokiaľ sa nepodrobí terapii u psychiatra a neprijme odbornú pomoc, nemožno zvažovať vrátenie maloletej do jej osobnej starostlivosti.

26. Matka vytyka súdu, že pri rozhodovaní nevzal do úvahy jej iniciatívu v otázke riešenia svojho zdravotného stavu, práce i bydliska, odvolací súd však nemohol dať matke za pravdu. Z obsahu spisu síce vyplýva, že matka ešte vo februári 2021 svoj zdravotný stav začala riešiť, navštívila neurológa, ktorý jej nasadil liečbu, začala pravidelne navštevovať psychiatra. Uvedené však zatiaľ nedáva záruku trvalého zlepšenia stavu a aj ďalší obsah spisu tento záver podporuje. Navrhovateľka súdu doručila podanie zo dňa 12.04.2021 v ktorom uviedla, že dňa 03.04.2021 vzhľadom na správanie matky počas styku s maloletou mala podozrenie, že matka bola pod vplyvom návykových látok a keď sa na to matky spýtala, napadla ju (svedkom tohto agresívneho správania bola aj maloletá), navrhovateľka preto volala políciu a následne aj podala na dcéru trestné oznámenie. Navrhovateľka žiadala, aby súd podmienil styk matky s maloletou dychovou skúškou na prítomnosť alkoholu. Z následného šetrenia pomerov zo strany kolízneho opatrovníka v máji 2021 vyplýva, že matka (ktorá dovtedy bývala v L. v podnájme) sa presťahovala do podnájmu v Prievidzi, aby mohla byť maloletej nablízku a prejavila záujem zamestnať sa tam. Matka sociálnej pracovníčke uviedla, že so svojou matkou sa dokáže dohodnúť na styku s maloletou L. s tým, že predtým sa vždy podrobí testu na alkohol. Z ďalšieho obsahu spisu potom vyplýva, že matka s navrhovateľkou uzavrela dohodu, ktorá jej umožňuje voľnejší a širší kontakt s maloletou pri dodržaní pravidiel nastavených navrhovateľkou a síce, že matka sa pred každým stretnutím s dcérou podrobuje testu na prítomnosť alkoholu, za týmto účelom si matka zakúpila vlastný tester, zároveň prejavila ochotu naďalej navštevovať psychiatra. Zlepšenie správania matky maloletej potvrdila na pojednávaní dňa 12.05.2021 aj navrhovateľka. Následne však navrhovateľka uviedla, že po uvedenom pojednávaní matka opäť požívala alkohol. Navrhovateľka mala ísť spolu s matkou maloletej k psychologičke dňa 03.06.2021, ale neboli, navrhovateľka nevie ani meno psychologičky, matka zahmlieva a nechce jej viac povedať. Podľa správy psychiatra zo dňa 04.06.2021 sa matka maloletej vyjadрила, že vysadila lieky a nemá problém, alkohol nepije žiadny, lekár jej doporučil abstinovať bez farmák, kontrolu o mesiac. Na pojednávanie dňa 09.06.2021 sa však matka bez uvedenia dôvodu nedostavila. Navrhovateľka súdu uviedla, že matkin zdravotný stav nie je dobrý, veľmi schudla, psychicky i fyzicky je na tom veľmi zle, nevie sa postarať ani sama o seba, navrhovateľka sa jej snaží pomáhať, matka však jej pomoc odmieta. Za takto zisteného stavu súd prvej inštancie dňa 09.06.2021 vyhlásil rozsudok, ktorým zveril maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, majúť zhodne s kolíznym opatrovníkom za to, že matka svojimi excesmi a nepredvídateľným správaním môže ohroziť zdravie dieťaťa a preto kým nepreukáže, že je schopná zvládať zložité životné situácie, je návrh na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti dôvodný. S týmto záverom sa stotožňuje aj odvolací súd.

27. Kolízny opatrovník zaslal súdu v priebehu odvolacieho konania správu, v ktorej sa uvádza, že na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ÚPSVaR Prievidza sa dňa 12.08.2021 dostavila stará matka spolu s maloletou. Podľa vyjadrenia starej matky po súdnom pojednávaní dňa 09.06.2021 matka maloletej nadmerne požívala alkoholické nápoje, o dcéru sa nezaujímal. Raz prišla matka do P. pred predajňu starej matky značne pod vplyvom alkoholu a začala na starú matku kričať, nakoniec bola privolaná aj policajná hliadka, ktorej sa matka odmietla podrobiť dychovej skúške na prítomnosť alkoholu. Podľa tvrdenia navrhovateľky matka dieťaťa ešte potom pila, v súčasnosti sa polepšila. Pokiaľ matka nepije alkohol, je s dcérou aj každý deň, dokonca vnučka v domácnosti

matky aj prespáva, ale najviac 2 až 3 dni. Matka si príde po dcéru, podrobí sa dychovej skúške na alkohol a potom si dcéru zoberie a počas toho, ako je maloletá u matky, stará matka s matkou vždy komunikuje prostredníctvom telefónu. Stará matka trvá na zverení vnučky do jej náhradnej osobnej starostlivosti, podľa jej názoru jej dcéra nie je ešte v takom dobrom zdravotnom stave, aby sama zabezpečovala maloletej starostlivosť, môže hocikedy prísť skrat a zase bude na začiatku. Maloletá je zdravá, navštevuje materskú školu v Y. a na matku sa vždy teší. V súčasnosti je maloletá vyrovnaná, vyjadruje sa tak, že chce byť s matkou. Na úrade práce bol vykonaný pohovor s maloletou bez prítomnosti iných osôb, kedy maloletá uvádzala, že s mamou bola na kúpalisku a bolo jej dobre, je spokojná keď u maminy prespí, chodia na samé výlete. U babky I. spinká tiež, s babkou chodí do P. do roboty, kde sa kolobežkuje alebo sa hrá s kamarátmi, aj u babky je dobre, ale pôjde do iného domčeka s maminou, to jej povedala mamina.

28. Niet pochyb o tom, že odňatie dieťaťa rodičom by malo byť vždy posledným možným riešením, a táto zásada na daný prípad aplikovaná bola. Maloletá L. má z dvoch rodičov už iba matku, ktorá síce dcéru veľmi ľúbi a aj maloletá má k matke vybudované silné citové väzby, matka má však preukázateľne zdravotné problémy psychického rázu, ktoré jej v súčasnosti bránia riadne vykonávať starostlivosť o maloletú dcéru. O úprimnom záujme matky o výchovu a starostlivosť o maloletú L. niet žiadnych pochyb, rovnako ako niet pochyb o matkinej úprimnej snahe riešiť vzniknutú situáciu, ešte sa ju však vyriešiť nepodarilo. Začala síce navštevovať psychiatra a podstupuje liečbu, avšak zatiaľ bez uspokojivého výsledku, ktorý by zaručoval riadnu starostlivosť o maloletú. Matka svojím nepredvídateľným správaním maloletú ohrozuje, pričom aj s ohľadom na nízky vek dieťaťa súd nevyhnutne musel prihliadať predovšetkým na bezpečnosť dieťaťa a jeho zdravý vývoj, ktoré záujmy dieťaťa prevážili v tomto prípade nad právom dieťaťa žiť so svojím biologickým rodičom. Treba súhlasiť s odvolateľkou v tom, že by malo ísť o prostriedok dočasný, ktorého hlavným cieľom by malo byť spojenie biologického rodiča s dieťaťom, takto však treba chápať aj uvedené opatrenie. Navrhovateľka je po matke druhou najbližšou osobou maloletej L., a zároveň aj matky maloletej, zdravotný stav ktorej navrhovateľke nie je ľahostajný, pričom pred súdom deklarovala záujem matke pomôcť so starostlivosťou o maloletú dokiaľ sa jej zdravotný stav nedá do poriadku. Pomery u navrhovateľky boli náležite prešetrené cestou kolízneho opatrovníka a bolo preukázané, že v domácnosti starej matky sú vytvorené vhodné podmienky pre uspokojovanie potrieb maloletej, maloletá tu má vytvorený priestor pre zdravý všestranný vývin, pričom neboli zistené žiadne nedostatky v jej starostlivosti. Súčasťou obsahu spisu sú viaceré vyjadrenia maloletej, z ktorých vyplýva, že navrhovateľku má rada, je u nej spokojná (i keď má zároveň úzke citové väzby s matkou). Aj podľa názoru odvolacieho súdu bolo preto namieste zveriť maloletú do navrhovateľkinej náhradnej osobnej starostlivosti dovtedy, kým zdravotný stav matky neumožní návrat dieťaťa k matke. V tomto prípade teda náhradná osobná starostlivosť nepredstavuje opatrenie trvalé, ale dočasné, pričom dĺžka jeho trvania je v podstate závislá od matky samotnej.

29. K argumentácii matky uvádzanej v odvolaní treba tiež doplniť, že ani skutočnosti uvádzané odvolateľkou nepostačovali súdu na prijatie záveru o tom, že dôvody pre vydanie napadnutého rozhodnutia pominuli. Zdravotný stav matky ešte nie je upravený, keď nijako nebolo preukázané, že jej psychické problémy pominuli. Ani to, že jej navrhovateľka umožňovala široký kontakt s maloletou nie je toho dôkazom. Matka sa síce stretáva s maloletou veľmi často a bráva si ju aj na noc, stále však je pod prísny dohľadom navrhovateľky, ktorá nielen trvá na testovaní na prítomnosť alkoholu u matky, ale aj v čase návštev maloletej u matky kontroluje matku telefonicky. Takejto kontrole by matka v prípade získania dieťaťa do svojej starostlivosti už nepodliehala, pričom matka sa netají tým, že v Y. chce bývať iba dočasne, jej svet je inde a preto možno dôvodne usudzovať, že by sa odsťahovala z dosahu navrhovateľky a opäť by mohlo dôjsť k excesom v jej správaní. Matka teda síce vo februári 2021 začala navštevovať psychiatra a podstupuje liečbu, avšak zatiaľ bez uspokojivého výsledku, ktorý by zaručoval riadnu starostlivosť o maloletú bez akéhokoľvek ohrozenia. Skutočnosť, že uvedené prekážky v starostlivosti o maloletú na strane matky odpadli, bude možné preukázať podľa názoru odvolacieho súdu znaleckým dokazovaním znalca z odboru psychiatria, prípadne závermi psychiatra o ukončení liečby s pozitívnym výsledkom a to po tom, čo matka zastabilizuje svoje bytové, sociálne a ekonomické pomery a vhodne nastavenou liečbou či terapiou dosiahne dostatočnú psychickú vyrovnanosť na to, aby nemusela siahať po návykových látkach. V súčasnosti sa však vzhľadom na vyššie zistené skutočnosti takéto dokazovanie javí ako predčasné.

30. Preto odvolací súd, ktorý aj s ohľadom na nízky vek dieťaťa nevyhnutne musel prihliadať predovšetkým na bezpečnosť dieťaťa a jeho zdravý vývoj, považoval napadnutý rozsudok súdu prvej

inštancie za správny a plne súladný s najlepším záujmom maloletého dieťaťa. Vedený týmito úvahami odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom jeho rozsahu (keď matka výrok v časti výživného či trov konania nenapadla žiadnou argumentáciou, s ktorou by bolo potrebné sa osobitne vysporiadať) ako vecne správny s použitím § 387 ods. 2 CSP potvrdil.

31. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle § 52 a § 58 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

32. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).